

Adam Karpiński

Powieść *Аня Каренина* Lilii Kim jako przykład gry z klasyczną literaturą rosyjską. Wybrane zagadnienia

Twórczość Lilii Kim – współczesnej rosyjskiej pisarki i scenarzystki – pozostaje mało znana polskiemu czytelnikowi, co wynika z braku tłumaczeń jej utworów na język polski. W niniejszym artykule przybliżone zostaną podstawowe informacje biograficzne i zaprezentowana ogólna problematyka jednej z jej sztandarowych powieści pt. *Аня Каренина* w kontekście literackiej gry z klasycznym pierwowzorem Lwa Tołstoja. Temat wymaga jednak dalszych analiz, które bardziej szczegółowo pozwolą zbadać problem gry literackiej i intertekstualnych zależności między tymi powieściami.

Lilia Kim urodziła się 22 maja 1979 roku w Sankt Petersburgu. Jak podają autorzy przedmów do jej książek, w żyłach pisarki płynie koreańska, chińska i włoska krew i nie ma w niej nawet jednej kropli krwi rosyjskiej¹. Mimo to krytycy podkreślają oryginalność jej utworów, głęboko osadzonych w literaturze rosyjskiej i powszechnej. Kim odwołuje się do klasycznych dzieł literatury, poczynawszy od Biblii po *Annę Kareninę* Lwa Tołstoja. Pisarka do 1993 roku mieszkała z rodziną (ze względu na zawód ojca) w bazie rosyjskiej floty północnej w Siewieromorsku (obwód murmański). Ukończyła Państwowy Uniwersytet Inżynierii i Ekonomii w Petersburgu. Oprócz działalności literackiej była autorką scenariuszy do kilku filmów i seriali telewizyjnych w Rosji i Ukrainie, np. *Крем* (2009), *Попытка Веры* (2010), *Судьба на выбор* (2011), *Мама будет против* (2013), *Счу Деньги* (2016). W okresie małżeństwa (2000–2011) z psychologiem i pisarzem Andriejem Kurpatowem Lilia Kim używała również dwuczłonowego nazwiska: Kurpatowa-Kim. Od 2015 roku pisarka mieszka w Stanach Zjednoczonych, gdzie kontynuuje pracę scenarzystki i rozwija działalność w mediach społecznościowych. Została członkiem organizacji zrzeszającej pisarzy Ameryki Zachodniej – Writers Guild of America West.

Lilia Kim ma w swoim dorobku wiele pozycji prozatorskich. Debiutowała w wieku 22 lat zbiorem opowiadań *Наваждение* (wydawnictwo „Химера”, 2001). Wielki rozgłos przyniósł autorce rok 2003, w którym opublikowała fragment swojej powieści pt. *Аня Каренина. Роман из современной жизни* w zbiorze *Денежкина и К°*.

---

¹ Zob.: biografia Lilii Kim na stronie internetowej: <https://www.livelib.ru/author/101639> [dostęp: 12.12.2023].

Антология прозы двадцатилетних wydanym przez „Лимбус-пресс”. Utwór był nominowany do nagrody „Национальный бестселлер” w roku 2003 a jego pełny tekst ukazał się w 2005 roku w wydawnictwie „Нева” (wydanie dwutomowe) i po raz kolejny w 2007 roku w wydawnictwie „ОЛМА Медиа Групп”. W 2005 roku ukazała się powieść pt. *Смирнов: русский террор* oraz trylogia fantasy, w skład której wchodziły utwory *Немного беременна*, *Дон Жуан возвращается* i *Зачем нам кузнец*. W latach 2006–2008 Kim wydała kolejną trylogię fantasy pt. *Максимус Гром* (*Побег из Эдена*, *Атака Джокера* i *Война за Биософт*). Następne powieści ukazywały się w ramach cyklu *Библия-Милленциум*. Twórczość Kim była publikowana najczęściej przez dwa wydawnictwa rosyjskie: petersburskie „Нева” i moskiewskie „ОЛМА Медиа Групп”. Po dłuższej przerwie pisarka opublikowała najnowszy zbiór opowiadań *Мифы и легенды* w 2019 roku².

Utwór *Аня Каренина. Роман из современной жизни* Lilia Kim napisała w wieku dwudziestu jeden lat w 2000 roku, a jego pierwsze fragmenty zostały opublikowane dopiero w 2003 roku w zbiorze opowiadań młodych rosyjskich pisarzy pt. *Денежка и К°*. *Антология прозы двадцатилетних*. Oprócz Lilii Kim w antologii pojawiły się także utwory innych autorów, m.in. Anny Siergijewskiej *Муравейник*, Iriny Tabunowej *Заочная красавица* i Nika Łuchmińskiego *Мемуар двадцатилетнего*. Irina Dienieżkina – znana przedstawicielka literatury rosyjskiej młodego pokolenia, zaprezentowała w tym zbiorze swoje opowiadanie *Дитёнок*. Antologia rozpoczęła serię wydawniczą podobnych tomów, zawierających często debiuty literackie. Dzięki takiemu formatowi wydawniczemu młodzi, nieznani i początkujący pisarze mogli zamieszczać swoje utwory w wielonakładowej publikacji, sygnowanej nazwiskiem popularnej i modnej wówczas Dienieżkiny, której wcześniejsze utwory spotkały się z żywą reakcją czytelników, krytyków i badaczy literatury. Najśłynniejszym utworem Dienieżkiny była książka *Дай мне! (Daj mi!)*, która ukazała się również w tłumaczeniu na język polski (Małgorzata Buchalik) w 2004 roku. Jak podkreśliła Tatiana Rowieńska, Dienieżkina została nowym głosem pokolenia postmodernistycznego, postsowieckiego, postpierestrojkowego, pokolenia przełomu, pokolenia Pepsi³. W zbiorze opowiadań *Daj mi!* Dienieżkina:

opisuje pełen energii i jednocześnie pasywny, targany namiętnościami i przy tym smutny świat „progresywnej” młodzieży z prowincji, dla której pojęcie granicy uległo całkowitemu rozmyciu. W prozie Dienieżkiny widzimy świat zupełnie odrębny od świata dorosłych, a przez to – oderwany także od tradycji. Brak związków pokoleniowych oraz zakorzenienia staje się dla jej bohaterów źródłem braku doświadczenia traumy. W prozie Dienieżkiny przeżyciom traumatycznym zostaje przeciwstawiona młodość bez represji i młodzież, która żyje w swoim świecie, pełnym niepokoju, lecz bez strachu. To świat skrywanego, tradycyjnego romantyzmu, swobodnej seksualności, muzyki, alkoholu i trawki⁴.

² Pełny wykaz twórczości literackiej Lilii Kim znajduje się na końcu niniejszego artykułu.

³ T. Rowieńska, *Historia prozy kobiecej w epoce transformacji, czyli „oczy szeroko zamknięte” rosyjskiego feminizmu*, [w:] *Literatury słowiańskie po roku 1989. Nowe zjawiska, tendencje, perspektywy*, t. 2: *Feminizm*, red. E. Kraskowska, Warszawa 2005, s. 91.

⁴ Tamże, s. 91–92.

Rowieńska zauważyła także, że z nazwiska Iriny Dienieżkiny zrobiono znak towarowy nowego pokolenia, o czym świadczy ukazanie się *Antologii*. Według badaczki zbiór zawiera wszystko, czego oczekuje się po nowym pokoleniu: nieokiełznaną energię, wrażliwość, infantylność, żądzę obalenia kanonów, brak gustu i umiaru⁵. Rowieńska zgadza się również z ustaleniami Iriny Żerebkiny konstatujące fakt, że proza dwudziestolatków nie przyniosła żadnej nowej wiedzy na temat nowego pokolenia⁶. Dodajmy, że kolejne tomy *Antologii* były wydawane w 2005, 2007 i 2011 roku, dzięki czemu czytelnicy mogli się zapoznać z utworami łącznie dwudziestu młodych pisarzy. Pierwsze wydanie *Antologii* spotkało się z dużym zainteresowaniem krytyków. Michaił Zołotonosow zauważył, że:

В пятисотстраничную Антологию двадцатилетних включены четыре повести и рассказ Ирины Денежкиной *Дитенок*. Немного странно, что «паравоз» литературного поезда, то есть сама Денежкина, чью фамилию после выхода книги *Дай мне!* издательство старается превратить в *trade mark*, представлена рассказом в четыре страницы. Впрочем по концентрации ненависти рассказ опережает все и может быть признан «модельным». Ибо тесно связан с принципом сбора текстов, строго выдержанным Денежкиной: чтобы присутствовал отчет о двух войнах – молодых со стариками и между полами [...]. В итоге в книге доминирует позиция возрастного расизма, а также ненависть к мужчинам, которую проклинают все начинающие писательницы и даже примкнувший к ним Ник Лухминский [...]. Вышел манифест не поколения, а переходного возраста и социальной дезадаптации⁷.

Zołotonosow podkreślił, że głównym kryterium, według którego dobierano teksty do mającego się ukazać zbioru, była obecność w utworach konfliktu pomiędzy starszym i młodszym pokoleniem oraz konfliktu na linii mężczyźni – kobiety. Według niego pokolenie, które dorastało we współczesnej Rosji (Rosji początku XXI wieku), nie rozumie problemów swoich rodziców, pamiętających czasy Związku Radzieckiego, a starsze pokolenie ma trudności ze zrozumieniem zjawisk współczesnego świata. Zołotonosow stwierdził, że *Ania Karenina* jest najlepszym utworem, wchodzącym w skład antologii, który naśladuje *Annę Kareninę* Lwa Tołstoja, a jednocześnie nawiązuje do radzieckiego filmu Wasilija Piczuła⁸ *Mała Wiera* (*Маленькая Вера*), nakręconego w 1988 roku. Dramat Piczuła jest uważany za pierwszy film w Rosji, który wyszedł poza ramy cenzury i otwarcie pokazał sferę życia seksualnego na ekranie. Film przedstawia życie młodych Rosjan z prowincjonalnego miasta. Główna bohaterka Wiera próbuje walczyć z życiem pełnym agresji, alkoholu i prostytucji. Wiera nie wie, jak odnaleźć się i jednocześnie jak postępować w społeczeństwie rosyjskim w okresie rozpadu Związku Radzieckiego. Dramat stał się protestem wobec systemu komunistycznego i w pewien sposób nawoływał do wprowadzenia

⁵ Tamże, s. 92.

⁶ Tamże.

⁷ М. Зо́лотоносов, *Юность – это возмездие*, «Московские новости», 16.01.2004, № 1.

⁸ Zob.: biografia i filmografia reżysera na stronie internetowej <http://www.kinopoisk.ru/name/139208> [dostęp: 12.12.2023]. M. Kossakowska-Maras, *Мир русского кино*, Rzeszów 2013, s. 93–94.

zmian, które miałyby pokonać problemy, z którymi borykało się ówczesne pokolenie dwudziestolatków. Piczuł przedstawił w swym filmie niezwykle skomplikowany obraz życia w upadającym Związku Radzieckim, nie próbował ukrywać ciemnych stron tego życia, wręcz przeciwnie, ukazał małe mieszkania, w których ludzie pozbawieni są jakiejkolwiek własności, pokazał proces dezintegracji rodzin, ich codzienne, często bardzo trudne, problemy. Skupił się jednak przede wszystkim na obrazie młodych ludzi, którzy wyrażali swoje niezadowolenie z powodu ideologicznego wychowania, którzy odrzucali narzucane im przez władzę wartości. Pokolenie młodych szukało swoich ideałów nie w Rosji Radzieckiej, lecz w kulturze Europy Zachodniej. Szukało rozwiązania swoich problemów w alkoholu i narkotykach.

Jak już wspominaliśmy, źródłem utworu Lili Kim jest powieść Lwa Tołstoja. Zarówno imiona bohaterów, jak i niektóre wydarzenia z ich życia nawiązują do losów jego bohaterów. Należy jednak podkreślić, że to z filmu Wasilija Piczuła *Маленькая Бера* Kim zaczerpnęła problematykę społeczną i zarys postaci. Wiera – to tytułowa postać filmu Piczuła, Ania – utworu Lili Kim. Akcja filmu Piczuła rozgrywa się w mieście, podobnym do dzielnic Petersburga, w którym mieszka bohaterka Kim. W tekście rosyjskiej pisarki można zauważyć bohaterów, których imiona i nazwiska bezpośrednio odnoszą się do bohaterów *Anny Kareniny*. Są wśród nich: Anna Arkadiowna Karenina (matka Ani), Stiepan Arkadiewicz Obłoński (Stiwa), Daria Obłońska (Dolly), Tania Obłońska (córka Stiepana i Darii), Grisza Obłoński (syn Stiepana i Darii), Aleksiej Wroński, Kitty Szczerbacka, Aleksiej Lewin, Konstantin Lewin, Nikołaj Lewin, Aleksiej Karienin. Są to główne postaci utworu. Kim przeniosła bohaterów powieści Tołstoja do współczesnej Rosji. Nie są to już przedstawiciele szlachty, a mieszkańcy Petersburga XXI wieku. W przedstawionych przez Kim rodzinach podkreślone są patologiczne zachowania ich członków. Matka tytułowej Ani nosi imię i nazwisko tytułowej bohaterki Lwa Tołstoja – Anna Karenina. Ma 48 lat, jest osobą niepełnosprawną. Podobnie jak jej literacki pierwowzór, rzuciła się pod pociąg, lecz – w przeciwieństwie do bohaterki Tołstoja – przeżyła, tracąc jednak obie nogi. Anna mieszka razem ze swoją szesnastoletnią córką Anią, synem Stiwą Obłońskim, jego żoną Dolly (Daria Obłońska) i ich dziećmi – Tanią i Griszą. Sześć osób mieszka w małym, dwupokojowym mieszkaniu, w którym brak jakiejkolwiek prywatności (u Tołstoja Anna Karenina mieszka w pałacu, otacza się pięknymi przedmiotami, obcuje z innymi przedstawicielami szlachty, ma służbę, która zajmuje się codziennymi obowiązkami). Anna i Ania zajmują jeden pokój. Niepełnosprawna Anna wymaga opieki córki i nie jest w stanie zarabiać pieniędzy. Jej były mąż odmówił płacenia alimentów na córkę, co sprawiło, że Anna nie ma środków finansowych, które mogłyby zapewnić rodzinie przyzwoite warunki socjalne. Ania, jak każda dziewczyna w jej wieku, marzy o pięknych, modnych ubraniach, najnowszym telefonie i cierpi, gdyż nie może pozwolić sobie na te wszystkie rzeczy. Ania wstydzi się za swoją rodzinę. Jej matka aktywnie uczestniczy w pracach radykalnego stowarzyszenia feministek „Różowe pantery”, marzy o światowej rewolucji feministycznej, o mężu dla swojej córki, o zwiększeniu powierzchni mieszkania, wreszcie o pięknych nogach dla siebie. Feministyczna działalność Anny jest przedmiotem nieustanych żartów ze strony rodziny. Biedna i niezbyt urodziwa Ania, uczennica jednej z petersburskich szkół, za zdrości urody i pieniędzy swojej bogatej przyjaciółce, modelce Kitty Szczerbackiej. Ich szkolny kolega, Aleksiej Wroński zupełnie nie zwraca uwagi na nieatrakcyjną

Anię i pragnie, by zakochała się w nim Kitty (u Tołstoja Kitty jest początkowo przekonana, że kocha Wrońskiego, by ostatecznie przyjąć oświadczyzny Lewina). Wroński jednak nie jest do końca pewien swojej orientacji seksualnej.

W swoim utworze Lilia Kim ukazuje różne aspekty współczesnej rzeczywistości rosyjskiej (i nie tylko rosyjskiej), z którymi mają do czynienia dwudziestolatkowie: biedę, bezrobocie, niepełnosprawność, alkoholizm, narkomanię, prostytutkę, kryzys wiary, nienawiść w rodzinie (w tym nienawiść do własnych dzieci), сутenerstwo, strach przed samotną starością, władzę pieniędzy, koszmar „glamouru” – gonitwy za przepychem, modą, splendorem, wytwornością i wspianiałością. Główna bohaterka Ania próbuje żyć w tym skomplikowanym świecie, przyjmuje jego niesprawiedliwe zasady⁹. Zołotonosow zauważa w książce Kim obecność kluczowych konceptów straszego świata, w których żyją dwudziestolatkowie¹⁰. Wśród nich wyróżnia instrumentalne traktowanie kobiet, nędzę, która nie pozwala młodym osiągnąć sukcesu oraz negatywny wpływ bogaczy na losy młodych ludzi. Widoczny jest również strach przed starością i marzenia o lepszej (czyli bogatej) przyszłości. Należy podkreślić, że takie stanowisko jest typowe dla wszystkich utworów, wchodzących w skład *Антологии прозы двудесятилетков*. Ania Karenina podsumowuje swoje życie w następujący sposób:

А все вот это – орущая ненормальная мамаша, считающая себя радикальной феминисткой, убогая семейка брата, теснота, грязь, вонь, нищета... Это и есть ее жизнь. Это и вправду ее жизнь! Нет будущего, которое начнется, как следующая серия кино, есть только вот это вонючее беспросветное настоящее плюс-минус бесконечность!¹¹

Interesujący jest także sposób zobrazowania Dolly. W jej opisie dostrzegamy jeden z najbardziej jaskrawych przykładów brutalnego podejścia bohaterów do braku fizycznej atrakcyjności:

Прямо перед ним стояла жена. Дарья. Стива скользнул взглядом по ее выцветшим, убитым химической завивкой волосам, расплывшемуся, как перестоявшая квашня, рыхлому телу, заметил красные потрескавшиеся руки, ясно представил себе дряблые целлюлитные ляжки под халатом, между которыми находится разношенное двумя родами, изуродованное пятью абортми, распространяющее тошнотворный запах хронического вагината, лоно любви-с... и поймал себе на мысли, что не помнит ее лица!¹²

Dolly przedstawiona jest tutaj jako stara, chora i zniszczona przez życie kobieta. Surowe warunki, w jakich żyje, wieczna troska o dzieci, brak zainteresowania ze strony męża, praca, wreszcie brak dbałości o swój wygląd zewnętrzny sprawiły, że wygląda znacznie starzej.

Charakter utworu *Ania Karenina* i intertekstualne nawiązania do *Anny Kareniny* sama autorka wyjaśnia w posłowniu swojej książki:

---

⁹ М. Золотоносов, *op. cit.*

¹⁰ Там же.

¹¹ Л. Ким, *Аня Каренина*, Москва 2007, с. 185.

¹² Л. Ким, *Аня Каренина. Роман из современной жизни*, [в:] *Денежкина и К^о. Антология прозы двадцатилетних*, Санкт-Петербург 2003, с. 203.

Лев Толстой писал *Анну Каренину* как „роман из современной жизни”. Его страницы он заполнил описанием „бульварщины” театральных семейных интриг, скачек, салонных разговоров, чиновных склок, обедов в ресторанах, дамских секретов, нарядов... И из всего этого сложилась картинка времени. [...] Поэтому *Аня Каренина* сразу сложилась в именно таком виде – как еще один роман из современной жизни. „Бульварщина” сто лет спустя. Но в масштабе нынешней эпохи, когда людей стало гораздо больше, а каждый из них занимает гораздо меньшее жизненное пространство. Не дворцы, а хрущевки. Не скучающее дворяне, а пролетарии „без места”. Пластик вместо дерева и камня. Толстовские имена стали чем-то вроде „контрольных меток”, чтобы каждый мог понять и прочувствовать масштабы изменений. Они создают внутреннюю диалектику текста. Быт изменил этих людей? Или же подобные люди создали тот быт, который заполняет внутреннее пространство романа?¹³

Imiona bohaterów są jednymi z wielu intertekstualnych elementów w powieści Lili Kim. Zdrobniała forma imienia Anna – Ania wyraża pewną sympatię Kim do swojej bohaterki, świadczy o jej młodym wieku, o małym dystansie między autorem a jego postacią oraz czytelnikami. Jak pamiętamy, u Tołstoja Anna Karenina nazwała swoją córkę (ze związku z Wrońskim) Anną – Annie: „Jakże się ma twoja córeczka, Anno? – spytała Dolly. – Annie? (Tak nazwała swoją córkę Annę)”¹⁴. W samym tekście powieści Kim są liczne aluzje do utworu Tołstoja. Jedną z nich jest, na przykład, pierwsze, słynne zdanie z powieści Tołstoja:

Все счастливые семьи похожи друг на друга, каждая несчастливая семья несчастлива по-своему¹⁵.

Lilia Kim sparafrazowała to zdanie w następujący, krótki i kategoriyczny sposób:

Все семьи одинакого несчастны¹⁶.

Widzimy, że Tołstoj dopuszczał istnienie szczęśliwych rodzin, natomiast Kim pozbawiona jest w tym zakresie wszelkich złudzeń – *Wszystkie rodziny są jednakowo nieszczęśliwe*. Takie sformułowanie na samym początku powieści nastraja pesymistycznie i pozwala oczekiwać, że dalsze losy bohaterów nie ułożą się szczęśliwie. Już ten krótki przykład dobrze pokazuje, że Kim wykorzystała wybrane fragmenty z *Anny Kareniny* i zmodyfikowała je pod kątem charakteru swej współczesnej powieści.

Podsumowując, należy podkreślić, że *Ania Karenina* Lili Kim to ostra społeczna satyra i współczesna zmodyfikowana wersja *Anny Kareniny* Lwa Tołstoja. Wykorzystanie imion i nazwisk bohaterów dzieła klasyka z jednej strony przyciąga uwagę czytelników i krytyków, stanowi pewnego rodzaju reklamę utworu, zachętę by sięgnąć po tę książkę, z drugiej strony pozwala porównać dzisiejszy świat i jego problemy z okresem, w którym żył i tworzył Lew Tołstoj. Dzięki temu obraz dzisiejszej rzeczywistości, który zaprezentowała Lilia Kim, jawi się nam jako odbicie w zwier-

¹³ Л. Ким, *Аня Каренина*, Москва 2007, s. 375 (Послесловие к 3-му изданию).

¹⁴ L. Tołstoj, *Anna Karenina*, tłum. K. Hłakowiczówna, Warszawa 1975, t. 2, s. 75.

¹⁵ Л. Толстой, *Анна Каренина*, Москва 1950, s. 3.

¹⁶ Л. Ким, *Аня Каренина*, Москва 2007, s. 5.

ciadle klasycznej powieści Tołstoja. Potwierdzeniem tego, że utwór Kim jest satyrą na współczesną rosyjską rzeczywistość są także inne postaci. Kitty Szczerbacka pracuje jako modelka, Aleksiej Lewin zajmuje się sutenerstwem. Zakochana w Lewinie Kitty staje się jego ofiarą i trafia do jednego z bułgarskich domów publicznych. Kitty jest u Kim symbolem lekkomyślności, która prowadzi do tragedii.

Lilia Kim stworzyła karykatury klasycznych postaci literackich. Wyolbrzymiła ich cechy charakteru, w przejawiony i przesadny sposób przedstawiła ich wygląd zewnętrzny (jak w przypadku Dolly). Wszystko to miało na celu ośmieszenie pewnych postaw wobec życia i zjawisk społecznych we współczesnym świecie, w którym dominuje nieustanna gonitwa za rzeczami materialnymi, wszechobecny egoizm i kreowanie fałszywego obrazu rzeczywistości. Prawdziwe życie różni się od tego, który obserwujemy na szklanym ekranie, plakatach reklamowych, czy w kolorowych czasopismach. Nie jest to życie bohaterów telenoweli, czy celebrytów – osób często pojawiających się w środkach masowego przekazu, którzy w sztuczny sposób poruszają się po nieistniejącym świecie.

Niniejszy artykuł nie wyczerpuje tematu, a jedynie nakreśla określone pola do dalszej interpretacji. Szczególnie ciekawym zagadnieniem może być dokładna analiza intertekstualnych odniesień do klasycznych dzieł literatury rosyjskiej nie tylko w utworze Lilii Kim, ale również w innych powieściach i opowiadaniach, które weszły do wydawniczego cyklu *Антологии прозы двадцатилетних*. Warto również zauważyć, że w 2023 roku mija dwadzieścia lat od pierwszego wydania *Антологии* i ta perspektywa czasowa pozwala na lepszą obserwację zjawiska prozy dwudziestolatków i próbę odpowiedzi na pytanie co z niej przetrwało w najnowszej literaturze rosyjskiej. Czy było to efemeryczne zjawisko sztucznie inspirowane przez wydawnictwa, czy może trwały nurt, który wymaga dokładnego omówienia w pracach naukowych?

Twórczość Lilii Kim

Наваждение (сборник рассказов), «Химера», Санкт-Петербург 2001.

Аня Каренина. Роман из современной жизни, [в:] *Денежкина и К°. Антология прозы двадцатилетних*, «Лимбус», Санкт-Петербург 2003, с. 199–355.

Аня Каренина. Книга первая, «Нева», Санкт-Петербург 2005.

Аня Каренина. Книга вторая, «Нева», Санкт-Петербург 2005.

Аня Каренина, «ОЛМА Медиа Групп», Москва 2007.

Смирнов: русский террор, «Нева», Санкт-Петербург 2005.

По живому. Сука-любовь, «Нева», Санкт-Петербург 2005.

Я не один такой один, «ОЛМА Медиа Групп», Москва 2006.

Мифы и легенды (сборник), «Интернациональный Союз писателей», Москва 2019.

Цykl «Библия-миллениум»:

Пророки, «Нева», Санкт-Петербург 2004.

Пророки, «Феникс», Ростов-на-Дону 2005.

Грехопадение, «Нева», Санкт-Петербург 2004.

Они были как дети, «Нева», Санкт-Петербург 2004.

Одна душа на двоих, «Нева», Санкт-Петербург 2004.

Библия Миллениум. Книга I, «ОЛМА Медиа Групп», Москва 2006.

Библия Миллениум. Книга II, «ОЛМА Медиа Групп», Москва 2006.

Цикл «Миллениум-Перезагрузка»:

Немного беременна, «Нева», Санкт-Петербург 2005.

Донжуан возвращается, «Нева», Санкт-Петербург 2005.

Зачем нам кузнецы, «Нева», Санкт-Петербург 2005.

Цикл «Максимус Гром»:

Максимус Гром. Побег из Эдена. Книга I, «Нева», Санкт-Петербург 2006.

Максимус Гром. Книга II. Атака Джокера, «ОЛМА Медиа Групп», Москва 2006.

Максимус Гром. Книга III. Война за Биософт, «ОЛМА Медиа Групп», Москва 2008.

Bibliografia

Biografia i filmografia reżysera Wasilija Piczuła na stronie internetowej <http://www.kinopoisk.ru/name/139208> [dostęp: 12.12.2023].

Biografia Lili Kim na stronie internetowej: <https://www.livelib.ru/author/101639> [dostęp: 12.12.2023].

Kossakowska-Maras M., *Мир русского кино*, Rzeszów 2013.

Rowieńska T., *Historia prozy kobiecej w epoce transformacji, czyli „oczy szeroko zamknięte” rosyjskiego feminizmu* [w:] *Literatury słowiańskie po roku 1989. Nowe zjawiska, tendencje, perspektywy*, t. 2: *Feminizm*, red. E. Kraskowska, Warszawa 2005.

Tołstoj L., *Anna Karenina*, tłum. K. Iłhakowiczówna, Warszawa 1975.

Золотоносов М., *Юность – это возмездие*, «Московские новости» 16.01.2004, № 1.

Ким Л., *Аня Каренина*, Москва 2007.

Ким Л., *Аня Каренина. Роман из современной жизни*, [в:] *Денежкина и К°. Антология прозы двадцатилетних*, Санкт-Петербург 2003, с. 199–355.

Толстой Л., *Анна Каренина*, Москва 1950.

The novel *Аня Каренина* by Lilia Kim as an example of a game with classic Russian literature. Selected Issues**Abstract**

The work of Lilia Kim – a contemporary Russian writer and screenwriter – remains little known to Polish readers, which is clearly due to the lack of translations of her works into Polish. This article will present basic biographical information and present the general issues of one of her flagship novels entitled *Аня Каренина* in the context of a literary game with the classic prototype of Leo Tolstoy. Lilia Kim's novel is a sharp social satire and a contemporary modified version of Leo Tolstoy's *Anna Karenina*. The use of the names and surnames of the heroes of a classic work, on the one hand, attracts the attention of readers and critics, is a kind of advertisement for the work, an encouragement to read this book, and, on the other hand, allows us to compare today's world and its problems with the period in which Leo Tolstoy lived and wrote. Lilia Kim's work is a satire on contemporary Russian reality.

Keywords: Lilia Kim, intertextuality, literary game, Leo Tolstoy, postmodernism

Роман Лилии Ким *Аня Каренина* как пример игры с классической русской литературой. Избранные вопросы**Резюме**

Творчество Лилии Ким – современной российской писательницы и сценаристки – остается малоизвестным польскому читателю, что связано с отсутствием переводов ее произведений на польский язык. В статье представлены основные биографические

сведения и общие вопросы одного из её романов под названием *Аня Каренина* в контексте литературной игры с классическим прототипом Льва Толстого. Роман Лилии Ким – это острая социальная сатира, современная модифицированная версия *Анны Карениной* Льва Толстого. Использование имен и фамилий героев классического произведения, с одной стороны, привлекает внимание читателей и критиков, является своеобразной рекламой произведения, побуждением к чтению этой книги, а с другой стороны позволяет сравнить сегодняшний мир и его проблемы с периодом, в котором жил и писал Лев Толстой. Роман Лилии Ким – это сатира на современную российскую действительность.

Ключевые слова: интертекстуальность, литературная игра, Толстой, постмодернизм

Adam Karpiński, dr
ORCID: 0000-0002-4124-9262
Instytut Neofilologii (filologia rosyjska)
Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
e-mail: adam.karpinski@up.krakow.pl

Adam Karpiński, PhD
Institute of Neofilology
University of the National Education Commission, Krakow